

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Geografia ludności i osadnictwa

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Geografia Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia niestacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 07GRFN.11S.05830.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty specjalnościowe
Koordynator zajęć	Beata Łodyga	
Prowadzący zajęcia	Beata Łodyga, Henryk Maćkowiak	
Okres Rok 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 15, Egzamin; w tym zajęcia zdalne: - Wykład synchroniczny: 13 - Ćwiczenia: 15, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 5

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami i koncepcjami dotyczącymi: podstawowych zjawisk, procesów i struktur ludnościowych; procesów osadniczych, struktur i układów przestrzennych typów funkcjonalnych osiedli, rozpatrywanych na tle uwarunkowań historycznych, w powiązaniu ze środowiskiem geograficznym i przemianami społeczno-ekonomicznymi
C2	Przekazanie studentom wiedzy z zakresu: współczesnych przemian ludnościowych i osadniczych, ich dynamiki, zróżnicowania przestrzennego oraz uwarunkowań i skutków
C3	Zapoznanie studentów z metodami analizy procesów ludnościowych i sieci osadniczej wybranego obszaru w różnych układach przestrzennych

Wymagania wstępne

- wiedza z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej na poziomie szkoły średniej
- umiejętność pozyskiwania informacji geograficznych i statystycznych z różnych źródeł
- umiejętność pracy z mapą

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Zna przedmiot, zadania geografii ludności i osadnictwa oraz jej miejsce w systemie nauk geograficznych	GRF_K1_W01	Test
W2	Zna i rozumie podstawową terminologię w zakresie zjawisk, procesów i struktur ludnościowych oraz osadniczych	GRF_K1_W11, GRF_K1_W16	Test, Ocena końcowa z ćwiczeń na podstawie wykonanych prac zaliczeniowych.
W3	Zna i rozumie ogólne prawidłowości w zróżnicowaniu przestrzennym w zakresie rozmieszczenia, dynamiki i struktury ludności w różnych skalach przestrzennych oraz ich uwarunkowania historyczne, przyrodniczo-geograficzne, społeczno-ekonomiczne i polityczne	GRF_K1_W11, GRF_K1_W15, GRF_K1_W16	Test, Ocena końcowa z ćwiczeń na podstawie wykonanych prac zaliczeniowych.
W4	Zna i rozumie zróżnicowanie form osadnictwa oraz ich uwarunkowania naturalne, historyczne, społeczno-gospodarcze, polityczne i kulturowe	GRF_K1_W11, GRF_K1_W15, GRF_K1_W16	Test, Ocena końcowa z ćwiczeń na podstawie wykonanych prac zaliczeniowych.
W5	Zna i rozumie: współczesne procesy urbanizacji, koncepcje analizy funkcjonalnej i struktury przestrzennej miast oraz kształtowania się systemów osadniczych	GRF_K1_W11, GRF_K1_W15, GRF_K1_W16	Test, Ocena końcowa z ćwiczeń na podstawie wykonanych prac zaliczeniowych.
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Potrafi analizować i interpretować rozmieszczenie, strukturę i dynamikę ludności w oparciu o posiadaną wiedzę i stosowanie metod analizy statystycznej i kartograficznej	GRF_K1_U01, GRF_K1_U02, GRF_K1_U03, GRF_K1_U08, GRF_K1_U13, GRF_K1_U14	Test, Ocena końcowa z ćwiczeń na podstawie wykonanych prac zaliczeniowych.

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U2	Potrafi analizować i interpretować zróżnicowanie form osadnictwa, na podstawie znajomości warunków naturalnych oraz czynników społeczno-gospodarczych, politycznych i kulturowych w ich historycznym rozwoju	GRF_K1_U01, GRF_K1_U13, GRF_K1_U14	Test, Ocena końcowa z ćwiczeń na podstawie wykonanych prac zaliczeniowych.
U3	Potrafi analizować strukturę funkcjonalną i hierarchiczną osiedli oraz miejską sieć osadniczą w oparciu o posiadaną wiedzę i umiejętność stosowania odpowiednich metod analizy statystycznej i przestrzennej	GRF_K1_U01, GRF_K1_U03, GRF_K1_U14	Test, Ocena końcowa z ćwiczeń na podstawie wykonanych prac zaliczeniowych.
Kompetencje społecznych – Student/ka:			
K1	Potrafi znajdować informacje w literaturze geograficznej i pozyskiwać dane ze źródeł statystycznych, umie ocenić stopień ich przydatności dla potrzeb analiz zagadnień geograficzno-ludnościowych i osadniczych	GRF_K1_K01, GRF_K1_K02, GRF_K1_K05	Ocena końcowa z ćwiczeń na podstawie wykonanych prac zaliczeniowych.

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Przedmiot, zadania geografii ludności i osadnictwa oraz jej stosunek do innych dyscyplin naukowych.	W1	Wykład, Wykład synchroniczny
2.	Źródła informacji statystycznej o ludności.	W2, U1	Wykład, Ćwiczenia
3.	Rozmieszczenie ludności	W1, W2, W3, U1, K1	Wykład, Ćwiczenia
4.	Ruch naturalny ludności	W1, W2, W3, U1, K1	Wykład, Ćwiczenia
5.	Migracje i przyrost rzeczywisty	W1, W2, W3, U1, K1	Wykład, Ćwiczenia
6.	Struktura ludności wg wybranych kryteriów	W1, W2, W3, U1, K1	Wykład, Ćwiczenia
7.	Czynniki kształtujące osadnictwo	W1, W2, W4, U2, K1	Wykład
8.	Osadnictwo wiejskie	W1, W2, W4, U2, K1	Wykład, Ćwiczenia
9.	Pojęcie miasta i procesy urbanizacji	W2, W4, W5, U2, K1	Wykład, Ćwiczenia
10.	Struktura przestrzenna miasta	W2, W4, W5, U2, U3, K1	Wykład, Ćwiczenia
11.	Funkcje i struktura funkcjonalna miast	W4, W5, U3, K1	Wykład, Ćwiczenia
12.	Sieć i system osadniczy	W2, W5, U2, U3, K1	Wykład, Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład problemowy, Dyskusja
Ćwiczenia	Metoda analizy przypadków, Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych), Metoda ćwiczeniowa

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Na ocenę końcową składa się wynik egzaminu pisemnego w formie testu. Skala ocen: 0-50% - niedostateczny 51-60% - dostateczny 61-70% - dostateczny plus 71-80% - dobry 81-90% - dobry plus 91-100% - bardzo dobry
Ćwiczenia	Ocena końcowa z ćwiczeń wystawiana jest na podstawie wykonanych prac zaliczeniowych. Skala ocen: 1. bardzo dobry - od 90% punktów 2. dobry plus - od 80% punktów 3. dobry - od 70% punktów, 4. dostateczny plus - od 60% punktów 5. dostateczny - od 50% punktów 6. niedostateczny - poniżej 50% punktów

Literatura

Obowiązkowa

1. Jelonek A., Soja M. 2013. Podstawy geografii ludności. IGiP Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
2. Holzer J. 2003. Demografia. PWE. Warszawa.
3. Okólski M., Fihel A. 2012. Demografia. Współczesne zjawiska i teorie. Wydawnictwo Scholar, Warszawa.
4. Maik W., 1992. Podstawy geografii miast. Wyd. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń.
5. Szymańska D., 2013. Geografia osadnictwa. PWN, Warszawa.

Dodatkowa

1. Okólski M. 2004. Demografia. Podstawowe pojęcia, procesy i teorie w ujęciu encyklopedycznym. Wydawnictwo Naukowe Scholar. Warszawa.
2. Sytuacja demograficzna Polski. Raport 2020-2021. 2021 i aktualizacje. Rządowa Rada Ludnościowa. Warszawa.
3. Gawryszewski A. 2008. Ludność Polski w XX wieku. Monografie 5. PAN IGiPZ. 2005. Warszawa.
4. Procesy demograficzne i metody ich analizy. 2010. Kurkiewicz J. (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków.
5. Słodczyk J., 2003, Przestrzeń miasta i jej przeobrażenia, Studia i monografie nr 298, Uniwersytet Opolski, Opole.
6. Liszewski S. (red.), 2012. Geografia urbanistyczna. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.
7. Szymańska D., 2007. Urbanizacja na świecie. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Ćwiczenia	15
Czytanie wskazanej literatury	25
Przygotowanie do zajęć	20
Przygotowanie do zaliczenia	25
Przygotowanie do egzaminu	25

Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 125
Liczba punktów ECTS	ECTS 5

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
GRF_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do świadomego podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych
GRF_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odpowiadania za powierzony sprzęt, bezpieczeństwo pracy własnej i innych, a także za realizację podjętych zadań
GRF_K1_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do przyjmowania i wyznaczania zadań oraz organizacji pracy pozwalającej na realizację celów związanych z podejmowanymi zadaniami
GRF_K1_U01	Absolwent/ka potrafi wybierać i stosować różnorodne metody pozyskiwania, gromadzenia, analizy i prezentacji danych dotyczących środowiska geograficznego
GRF_K1_U02	Absolwent/ka potrafi wykorzystać techniki informatyczne oraz stosować matematykę i statystykę do analizy danych
GRF_K1_U03	Absolwent/ka potrafi analizować mapy i inne opracowania graficzne oraz wykorzystać pozyskane informacje do wykonania prezentacji wizualnych
GRF_K1_U08	Absolwent/ka potrafi formułować i analizować problemy dotyczące zmian środowiska geograficznego i sytuacji społeczno-gospodarczej w skali lokalnej, regionalnej i globalnej na podstawie różnych źródeł informacji
GRF_K1_U13	Absolwent/ka potrafi opracować wybrany problem geograficzny w formie pisemnej w języku polskim, a także przedstawić wyniki badań w postaci prawidłowo opracowanej dokumentacji
GRF_K1_U14	Absolwent/ka potrafi wykorzystywać specjalistyczne oprogramowanie służące do pozyskiwania, przetwarzania i interpretacji danych o środowisku geograficznym
GRF_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie specyfikę geografii, jej genezę i rozwój, a także zna jej strukturę wewnętrzną, przedmiot i metody badań; oraz zna miejsce geografii w systemie nauk i jej powiązania z innymi naukami
GRF_K1_W11	Absolwent/ka zna i rozumie rozmieszczenie, struktury i dynamikę ludności i własności sieci osadniczej w różnych skalach przestrzennych, ze względu na uwarunkowania społeczno-gospodarcze i przyrodnicze
GRF_K1_W15	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe metody, narzędzia i techniki pozyskiwania, gromadzenia, weryfikacji, przetwarzania i prezentacji danych geograficznych
GRF_K1_W16	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe metody matematyczno- statystyczne pozwalające na opis i analizę zjawisk geograficznych